Eduskunnan työelämä-
ja tasa-arvovaliokunta

Lausunto 05.10.2018
Artem Kuosti
Järjestösuunnittelija

Viite: **K 6/2018 vp Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2018**

Asia: **Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto ry:n (FARO) lausunto**

Selvitys Valtakunnallinen venäjänkielisten sosiaali-, terveys- ja hyvinvointi järjestöjen liitto. Liitto toteuttaa edunvalvonta-, vaikuttamis- ja neuvontatyötä kotoutumisen jokaisella vaiheella. Missiomme on edistää venäjänkielisten asukkaiden kotoutumista ja hyvinvointia, sekä kulttuurista ja sosiaalista osallistumista Suomessa. Viimeisen 18 vuoden aikana olemme tehneet vastuullista yhteistyötä suomalaisten viranomais-, maahanmuuttaja- ja kansalaisjärjestöjen kanssa edistääkseen venäjänkielisten järjestöjen ja väestön etuja Suomessa. Liittoon kuuluu 30 jäsenjärjestöä.

Lausunto: **Liiton asiantuntijat ovat tutustuneet kertomuksen sisältöön. Olemme laatineet kommentteja kertomuksesta, jotka katsomme liittyvän venäjänkielisen väestöön.**

2.3.1 **KOULUTUKSESSA TOTEUTETTAVA KIELELLISET OIKEUDET, MUKAUTUKSET JA VAKAUMUKSEN KUNNIOITUS**

Venäjänkielisten oikeus ja mahdollisuus oman kielen opiskeluun toteutuu vaihtelevasti. Kouluissa järjestetyssä venäjänkielen opetuksessa opiskelijat ovat eri ikäisiä, mikä huomattavasti heikentää opetuksen laatua. Pääkaupunkiseudun opetus on suhteellisten säännöllistä. Kunnilla on havaittu epäsäännöllisyyttä ja turvauduttu yksityiseen venäjänkielen opetukseen. Yleisellä tasolla venäjänkielinen väestö kokee, että oikeus oman äidinkielen opetukseen toteutuu kohtalaisesti.

2.3.3 **SYRJINTÄ SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUISSA SEKÄ ASUMISESSA**

Yhdenvertaisuuden toteutuminen venäjänkielisten iäkkäiden, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kohdalla on toteutunut haasteellisesti. Vaikka venäjänkielistä materiaalia ja tulkkausta on saatavilla, asiakkaan kokemus palvelusta voi jäädä puutteelliseksi. Materiaalin ja esitteiden sisältö on useasti kaukana asiakkaan tarpeiden kontekstista. Tulkki kääntää, mutta se ei edesauta venäjänkielisen ymmärystä omista oikeuksista ja eduista. Kansalaisjärjestöissä on pieni määrä tukihenkilöitä, jotka tulevat paikan päälle ja vievät asiakkaat asioita alusta loppuun. Vastakotouneita voisi tukea kattavat palvelukuvaukset, jotka olisivat esitetty selkokielellä.

2.4 **KOHTI VAMMAISTEN HENKILÖIDEN TÄYSIMÄÄRÄISTÄ OSALLISUUTTA**

Maahanmuuttajavammaisten tukiyhdistys ry:n venäjänkieliset vammaiset ovat kokeneet , että palvelut ja järjestelmät syrjivät heitä, koska he eivät saa riittävästi tietoa omista oikeuksita, eduista ja vammaisuus asteen määritelmistä. Venäjänkielisten vammaisten asema on haastava, koska vähemmistö kerroin voi aiheuttaa syrjäytymisen useammalla tasolla. Maahanmuttajavammaisten osallistaminen vammais palvelujen suunittelemiseen olisi ajankohtainen.

2.7 **JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET**

Venäjänkielisen väestön kohdalla; suurin osa syrjinnästä jää piiloon, koska moni ei tunnista syrjintää, eikä tiedä mihin asiaa voi viedä. Vahvistaakseen venäjänkelisten ymmärrystä yhdenvertaisuudesta on harjoitettava tiedotusta, viestintää ja koulutuksia syrjinnästä, oikeuksista ja rasismista. Työpaikka syrjintä on yhä ongelma, jota moni venäjänkielinen ei uskalla ottaa asiaa esille. Työnantajat voivat käyttää maahanmuuttajataustaisen henkilön asemaa hyväkseen. Venäjänkielisten vammaisten “esteettyömyyden” on toteuduttava myös tiedotus ja viestintä tasolla.

Lausunnon yhteen veto:

Suomen suuri venäjänkielinen (noin 77 177 henkilöä) väestö elää hyvin monella eri kotoutumisen vaiheella. Eri kotoutumisvaiheilla ilmentyvät eri tarpeet. Yhdenvertaisuuden toteutumisen takaamiseksi on otettava vähemmistössä olevien sukupolvien kulttuuriset ja sosiaaliset erot. Kaikille vähemmistöille on tiedotettava selkokielellä yhdenvertaisuuden oikeuksista ja syrjinnän ilmentymistä.

Vuosittain Suomeen muuttavat (noin 3000 henkilöä) venäjänkieliset kotoutuvat edeltäjiä paremmin, koska omaavat hyvän englannin kielen taidon.